

Tussen hoop en hype

Cannabidiol voor de behandeling van epilepsie

“In augustus 2013 maakte de wereld kennis met Charlotte, een meisje van vijf jaar met het Dravetsyndroom. Omdat niets hielp tegen haar ernstige epilepsieaanvallen, zochten de ouders van Charlotte een alternatief. Ze kwamen in contact met kwekers van medicinale cannabis die speciale olie maakten. Al na een paar dagen gebruik merkten haar ouders dat Charlotte minder aanvallen had. In de maanden die volgden zette deze verbetering door en leerde Charlotte lopen, praten, zich aankleden en eten.”

Door: P.R. Bauer, G.H. Visser en B. Vledder (Stichting Epilepsie Instellingen Nederland), R.W. van der Stel (Voorzitter Stichting Terre-Rett Syndroom Fonds) en M.J. van de Velde (Bureau Medicinale Cannabis, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport)

Het succesverhaal van Charlotte heeft heel veel mensen met moeilijk behandelbare epilepsie hoop gegeven. Is deze hoop gegrond? In dit artikel wordt ingegaan op de huidige kennis en stand van zaken van cannabidiol als behandeling van epilepsie.

Wat is cannabidiol?

In de cannabisplant zitten verschillende bestanddelen. De twee bekendste en belangrijkste zijn D9-tetrahydrocannabinol (THC) en cannabidiol (CBD). THC is o.a. werkzaam bij de behandeling van (chronische) pijn al dan niet in combinatie met spasticiteit. THC is psychoactief en heeft als bijwerking dat mensen bij hoge dosering ‘high’ kunnen worden. Cannabidiol (CBD) is juist anti-psychootisch en angstverlagend. Cannabisplanten voor gebruik in de coffeeshop hebben doorgaans een THC-gehalte van circa 15% en minder dan 2% CBD. In Nederland worden al 10 jaar cannabisplanten voor mediceel gebruik geteeld met een relatief hoog THC- en laag CBD-gehalte. Vanwege de psychoactieve bestanddelen zijn deze niet geschikt voor behandeling van aandoeningen bij kinderen. Sinds de introductie van Charlotte’s Web, de plant die voor Charlotte werd gebruikt, zijn meerdere kwekers erin geslaagd om cannabis variëteiten te kweken met een THC-gehalte van minder dan 1% en een CBD-gehalte van circa 10%.

Wat is er bekend over cannabidiol als medicijn voor epilepsie?

Het gebruik van cannabis (met zowel CBD als THC) als medicijn tegen epilepsie is niet nieuw. Al in de 19^e eeuw werd deze behandeling af en toe gebruikt. In dierproeven blijkt THC soms aanvallen tegen te gaan, maar in sommige gevallen ook epilepsieaanvallen te veroorzaken. CBD daarentegen remt aanvallen in een aantal dierproeven. Er zijn in het verleden vier onderzoeken gedaan naar CBD voor mensen met epilepsie, waarin in totaal 48 mensen onderzocht zijn. Deze onderzoeken zijn recent samengevat in een artikel van David Gloss. De deelnemers kregen dagelijks 200-300 mg CBD of een placebo. In twee onderzoeken werd geen verschil gezien tussen de groep die CBD kreeg en de groep die een placebo kreeg. In de andere twee onderzoeken kreeg een deel van de mensen met CBD minder aanvallen. De aantallen zijn echter te klein om

Do’s and Don’ts met CBD

- Als u op eigen initiatief CBD wil proberen, overleg dit dan eerst met uw behandelend neuroloog.
- Probeer nog wat geduld op te brengen totdat er meer en betrouwbare informatie komt uit wetenschappelijk onderzoek over het gebruik van CBD bij epilepsie.
- Koop niet zomaar CBD-olie via internet of smartshop. Als u CBD wilt kopen, ga dan altijd na waar dit vandaan komt en vraag zo nodig om een analysecertificaat waarop staat wat er precies in zit.

er definitieve conclusies aan te verbinden. In 2013 werd een onderzoek gedaan waarin 19 ouderparen van kinderen met moeilijk behandelbare epilepsie werd gevraagd naar hun ervaringen met CBD. Zestien van de ondervraagde ouders meldden een afname van het aantal aanvallen na gebruik van CBD. In tien gevallen was dit een reductie van meer dan 80%. Bij drie kinderen had CBD geen effect en bleef het aantal aanvallen gelijk.

Wat zijn de bijwerkingen van cannabidiol?

Er is nog weinig bekend over de bijwerkingen van CBD. Echter, de bovengenoemde onderzoeken geven aan dat de bijwerkingen die het meest voorkomen, zoals duizeligheid en slaperigheid, bij gebruik van CBD minder lijken te zijn dan bij gebruik van farmacologische anti-epileptica. Het effect van CBD op de lange termijn is vooralsnog niet duidelijk.

Omdat CBD in de lever wordt afgebroken, kan CBD interacties geven met anti-epileptica. Voor zover nu bekend is dit het geval bij valproaat, clobazam, carbamazepine en phenytoïne. Bij het gebruik van CBD kan de werking van voorgeschreven anti-epileptica daardoor verminderd of onbetrouwbaar worden.

Is de CBD-olie die bijvoorbeeld via smartshops of internet te koop is, veilig?

CBD op een verantwoorde manier uit de cannabisplant halen is een moeilijk en kostbaar proces. CBD-olie is nu breed beschikbaar op internet en in smartshops, maar het is vaak onduidelijk op welke manier de CBD-olie geproduceerd is. Voor behandeling van epilepsie bij mensen en zeker bij kinderen, is toediening van een zuivere, gestandaardiseerde en geconcentreerde vorm belangrijk. De meeste olie die commercieel beschikbaar is, is verdund en het is vaak niet na te gaan waar deze olie vandaan

komt, of het vrij is van pesticiden, zware metalen of micro-organismen, hoeveel CBD en THC erin zit, in welke vorm en welke methode er is gebruikt om dit vast te stellen. De CBD-olie kan ook andere componenten bevatten die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid. Een iets hoger gehalte THC kan al leiden tot psychoses. Een flesje CBD-olie uit een smartshop is dus niet zonder meer ‘goede CBD’ en valt zeker niet onder het aloude ‘baadt het niet, dan schaadt het niet’. Het is voor een behandelend neuroloog altijd heel belangrijk om op de hoogte te zijn als iemand CBD-olie gebruikt, ook als iemand zelf met dit middel begonnen is. Dit voorkomt bijvoorbeeld dat de neuroloog bijwerkingen van CBD-olie gaat toeschrijven aan de anti-epileptica. Het is sterk af te raden om CBD-olie te gebruiken en met de ‘gewone’ anti-epileptica te stoppen zonder advies van de behandelend neuroloog.

FAQ’s

Is CBD hetzelfde als cannabis van de coffeeshop?

“CBD is een bestanddeel van de cannabisplant. In de meeste cannabis van coffeeshops zit bijna geen CBD. De laatste tijd proberen coffeeshops klanten te trekken door ook CBD-rijke variëteiten aan te bieden. Ook hiervoor geldt dat de standaardisatie en kwaliteitsborging onbekend zijn.”

Word je high van CBD?

“Nee, van het andere bestanddeel van cannabis, THC, word je wel high.”

Kun je verslaafd raken aan CBD?

“Nee, voor zover bekend is het vooral THC dat voor verslavende effecten zorgt.”

Wordt er onderzoek gedaan naar behandeling van epilepsie met CBD?

Wereldwijd is er op dit moment grote belangstelling voor onderzoek naar CBD voor de behandeling van epilepsie, ook in Nederland. Het moet doordacht opgezet worden om de antwoorden te kunnen geven die nodig zijn. Daarbij wordt ook goed geluisterd naar vragen van (ouders van) mensen met epilepsie. Tot op heden is er nog geen geschikte synthetische vorm van CBD beschikbaar. Men is dus voor CBD afhankelijk van cannabisplanten. Deze moeten op grote schaal gekweekt worden. Daarna moet CBD steeds op een gestandaardiseerde wijze uit cannabisplanten worden gehaald, zodat patiënten er op kunnen vertrouwen dat zij vaste doseringen kunnen krijgen in de vorm van een olie, pil of granulaat. Dit is een tijdrovend proces waar ook veel geld voor nodig is.

Er is goede hoop dat deze onderzoeken binnen twee a drie jaar zullen uitwijzen of CBD écht het aantal aanvallen vermindert en veilig is. En natuurlijk of meer mensen met epilepsie in de voetsporen van Charlotte kunnen treden. ●

